

Krúdy olaszul

Annak ellenére, hogy egy-egy Ady- vagy József Attila-vers valóban bekerül az olasz iskolai tankönyvekbe, s Umberto Albini közreműködésével egy 26 versfordítást tartalmazó kis Illyés-kötet 1981-ben díjat nyert Sziciliában, a magyar irodalom alig van jelen az ottani kulturális köztudatban; kevésbé, mint a lengyel, az osztrák, a dán vagy a svájci. E távolmarrásnak sok oka van (legkevésbé a nyelv, hisz dánul vagy lengyelül sem tudnak többen, mint magyarul), közülük az egyik leglényegesebb mibennünk keresendő. Irodalmunk világirodalmi értékeinek tudatában s a magyar költészet klasszikus értékeinek bővületében nemigen vagyunk hajlandók tudomásul venni, hogy a mai költészet idegen világban lírát „exportálni” szinte lehetetlen. Az irodalom megismertetése mindig az elbeszélés és a dráma révén történt.

Mindemellett visszás dolog volna beérnünk azzal, hogy nagy költőink egyike-másika nevének viszonylagos ismertsége mellett a magyar prózairodalmat a Pál utcai fiúkon kívül csak Déry Tibor képviselje. A mai olasz, és általában a nyugat-európai ízlés meg intellektuális érdeklődés egyaránt kedvez a századelő szecessziós-misztikus magyar elbeszélő, valamint a mo-

dern magyar prózairodalom dokumentarista, szociográfikus és „esztéticizáló” irányzatai befogadásának. Így nem véletlen, hogy másfél évtized alatt immár a negyedik világnyelven adják ki Krúdy Gyula egy-egy könyvét. A sort a bécsi Zsolnai kiadó német és a Corvina angol nyelvű Vörös postakocsi-fordítása nyitotta meg. Ezt a múlt évben egy francia fordítás követte, míg most, az év elején jelent meg Torinóban az *Aranykéz utcai szép napok* olasz fordítása, a *Via della mano d'oro*.

A fordító és a kiadás gondozója, Gianpiero Cavaglia, a torinói egyetemen Paolo Santarcangeli után tanítja a magyar irodalmat. Kutatási területe a századforduló közén-európai kultúrája. Útja nem véletlenül vezetett el Lukács Györgytől, Balázs Béla-tól Kassák költészetének tanulmányozásához és Krúdy Gyula sajátos írói világának felfedezéséhez. Krúdy műve a torinói La Rosa kiadó Rimbaud-t, a Brontë-testvérek leveleit, Virgínia Woolf és Violetta Leduc regényeit tartalmazó sorozatában jelent meg. A kötet megfelelő sorozatba illesztése, a műves nyomdai kiállítás, az ízlésesen megkomponált fedőlap, melyen Irina Ionesco fátyolos fényképe látható, s az igen alapos előszó egyaránt felhívja a magyar irodalmat nem ismerő, de az álom-szecesszió világához vonzó olasz közönség figyelmét Krúdy Gyulára, aki épp ezt az ízlést elégíti ki poétikusan, az ironikus, a groteszk és az erotikus mozzanatok finom lírát szintézisével.

A fiatal torinói egyetem tanár érte bevezető tanulmánya éppen ezt a Krúdyt kívánja bemutatni. Nem részletezi a magyar századforduló — olaszok előtt, sajnos, egyre ezoterikusabbá váló eseményeit. A most igen élő századforduló- és Bécs-mítoszra építve. Krúdyt az első világháború előtti válság-korszak jellegzetes közép-európai írójaként mutatja be, mint Lukács György és Ferenczi Sándor kortársát, s az olasz értelmiségiek körében nagyon népszerű két bécsi író, Hofmannstahl és Arthur Schnitzler magyar rokonát.

A fordítás nyelvi-stilisztikai megítélése az olasz anyanyelvű olvasókra, kritikusokra tartozik. De Gianpiero Cavaglia vállalkozása, Krúdy Gyula művészetének alapos bemutatása és tolmácsolása mindenképp elismerésre tarthat számot. Epp ezért reméljük, hogy az olasz olvasóközönség — mely igenis létezik, milliós nagyságrendű és igényes —, valamint a kiadók figyelve az *Aranykéz utcai szép napok*tól s a megjelenés előtt álló Kháron ladikjától elvezet a 20. századi magyar prózairodalom más értékeinek olaszországi bemutatkozásához is.